

alakúak voltak, mint a lap szokott formátuma — ne törődjenek, gyűrődjenek, maguk az előfizetők mentek vagy küldtek értük a kiadóhivatalba.

Magasabb fokon ismétlődni látszik ma a terjesztésnek ez az archaikus kétlaki módja némely nyugati ország sajtójában. Amerikában már eddig is gondot okozott a néha 100 lapon felüli újságszámok kézbesítése az előfizetők számára. Hogy a szokásos 35—50 előfizetőt az újsághordó el tudja látni (mégpedig átlag 1 óra alatt a lap megjelenésétől számítva), automobilt vagy motorkerékpárt használ, és a vastag újságszámokat megállás nélkül, egy jól irányzott dobással teríti az olvasó házának kapuja elé. Levélszekrényben a vastag lap úgysem férne el.

Ez a terjesztési mód kezd divatba jönni Angliában is. De még egy külön bonyodalmat jelent a színes nyomótechnika gyors fejlődése. Előbb a lapok hirdetési részének adott újfajta élénkséget — egy-két év óta azonban sok lap külön képes mellékletet hoz, így a nálunk is olvasott, régi, színvonalas polgári hetilap, az *Observer*. Miután azonban a melléklet — hiszen a színes hirdetések jórésze abban jön — néha $\frac{1}{2}$ —1 kiló súlyt is elér, a kézbesítők — nagyrészt kiskorú iskolásfiúk — nem voltak hajlandók az egy fejre eső 30—50 előfizető ellátásához szükséges $\frac{1}{2}$ —1 mázsa papír szállítását kerékpáron vagy éppen gyalog végezni, és sztrájkba léptek. Az előfizetők többsége ezért csak a főlapot kapja kézhez, a képes mellékleteket a legközelebbi újságárusnál személyesen kell átvenni.

DA.

HÍREK

Az akadémiai bizottságok újjáalakulása. A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége a folyó évben újjáalakította az elnökségi bizottságok közé tartozó Könyvtári Bizottságot. Az új bizottság tagjai a következők lettek: *elnök*: LIGETI Lajos akadémikus, *titkár*: RÓZSA György, a közgazdaságtudományok kandidátusa, az Akadémiai Könyvtár igazgatója, *tagok*: KIRÁLY István, az irodalomtudományok kandidátusa, KÓHALMI Béla, az irodalomtudományok kandidátusa, LENGYEL Béla levelező tag, MAJOR Máté akadémikus, MÁTRAI László akadémikus, OSZTROVSZKY György levelező tag, RÉNYI Alfréd akadémikus, RÉVÉSZ Imre akadémikus, TRENCSÉNYI-WALDAPFEL Imre akadémikus.

Ugyancsak újjáalakult a Magyar Tudományos Akadémia I. Osztályának Könyvtörténeti, Bibliográfiai és Dokumentációs Munkabizottsága. Az I. Osztály a következőket nevezte ki a bizottság tagjává a következő évekre: *elnök*: KÓHALMI Béla, az irodalomtudományok kandidátusa, *titkár*: MEZEY László, az irodalomtudományok kandidátusa, *tagok*: DEZSÉNYI Béla, az irodalomtudományok kandidátusa, HAVASI Zoltán, a szegedi Egyetemi Könyvtár igazgatója, KEMÉNY G. Gábor, a történettudományok kandidátusa, MÁTRAI

László akadémikus, RÓZSA György, a közgazdaságtudományok kandidátusa, VARGHA Kálmán, az Irodalomtörténeti Intézet osztályvezetője, V. WALDAPFEL Eszter, a történettudományok kandidátusa.

Tízéves a lipcei egyetem zszurnalisztikai kara. Az 1954-ben BUDZISLAWSKI professzor által alapított önálló zszurnalisztikai fakultás a MARX Károly nevét viselő egyetemen jelenleg 50 szaktudósból álló személyzettel dolgozik. A kari könyvtár állománya 36 500 kötetet, az „archívum” 9747 újság- és folyóiratkötetet, valamint 450 000 hírlapkiadványt foglal magában. 1954 óta a kar összesen 175 publikációval gyarapította a német sajtó irodalmát; ezek összesen 200 000 példányban jelentek meg. A kar jelenlegi kutatásainak előterében komplex kérdések állnak, amelyeket más szakterületek kutatóinak a bevonásával terveznek megoldani. Ilyenek: a társadalomtudomány, a lélektan, a kibernetika eredményeinek az értékesítése a sajtótudományban, a televízió és a ma már tradicionális tömegközlelési módok (újság, folyóirat, rádió) kölcsönhatása, a sajtó munkásainak fokozódó specializálódása.

KBK Értesítő címmel 1962 októbere óta már rendszeresen jelenik meg egy tartalmában és terjedelmében egyaránt szépen fejlődő kiadvány, amely a Kisgrafika Barátok Körének a tagjait tájékoztatja a kisgrafikával, elsősorban az exlibrisszel kapcsolatos hazai és külföldi eseményekről. Eredetileg a bibliofilek szokása volt könyveik exlibrisszel való megjelölése, a századfordulótól ez a grafikai ág azonban részben elszakadt valódi funkciójától, s egyre több olyan exlibris készül, amely soha nem kerül könyvbe, csak a gyűjtés céljait szolgálja. A kiadvány iránti érdeklődésünket egyrészt az exlibris múltja, a könyvtártörténet, a bibliofília története számára gyakori forrásértéke indokolja, másrészt az, hogy az exlibrisgyűjtés ma is elsősorban a könyvkedvelők, könyvgyűjtők „kiegészítő szenvedélye”.

Az *Értesítő* az 1959-ben megalakult Kör működéséről, a hazai és külföldi jelentősebb kisgrafikai kiállításokról, kiadványokról, a magyar exlibris nemzetközi visszhangjáról tudósítja az olvasókat. Az utolsó számokban egyre nagyobb teret kapnak a hosszabb-rövidebb tanulmányok, amelyek a magyar exlibris történetével (pl. VARGA Nándor Lajos: *Kisgrafikánk a két világháború között*), egy-egy ország exlibris-művészetével (pl. SEMSEY Andor: *Lengyel exlibris*, GALAMBOS Ferenc: *Pár szó az örmény exlibrisművészetéről*), egy-egy művésszel (pl. G[ALAMBOS] Ferenc: *Összinté sorok Gross Arnoldról (és grafikáiról)*) foglalkoznak. Az újabban közölt francia összefoglalások alkalmassá teszik a kiadványt nemcsak a hazai érdeklődők tájékoztatására, hanem a külföldi gyűjtőkkel a kapcsolatok kiszélesítésére is. A lap szerkesztője s egyben legszorgalmasabb munkatársa GALAMBOS Ferenc, egyik legjelentősebb exlibrisgyűjtőnk.

Az Egri csillagok külföldi kiadásairól. A *Magyar Könyvszemle* 1964. évi 184. lapján a *Hírek* rovatban szerepel *Az Egri csillagok örmény nyelven* című kis közlemény. Következtetésként a cikk megállapítja: „Az *Egri csillagok* örmény fordításá-

val immár 7 idegen nyelven olvasható...” A felsorolásból hiányzik a román nyelvű fordítás, holott ezideig 4 kiadást is megért Emil GIURGIUCÁ fordítása, úgymint: 1958-ban és 1960-ban Bucarestben az ESPLA kiadásában, ugyancsak 1960-ban a *Elasticii literaturii universale* sorozatban Szász János előszavával, végül 1963-ban a *Biblioteca pentru toti* sorozatban ANTAL Árpád előszavával és időrendi táblával.

GÁBOR DÉNES

Az „Emberi színjáték” Balzac sajátkezű jegyzeteivel. Az *Emberi színjáték* 1842-től 1848-ig megjelent 16 kötetéhez BALZAC a saját példányában széljegyzeteket készített a későbbi kiadások számára. Ezek a bejegyzések 1847-ben készültek, közeli halála megakadályozta, hogy megérje az új kiadást. Franciaországban most nemzeti bizottság alakult BALZAC összes műveinek teljes kiadására, amelyben közlik majd a sajátkezű bejegyzéseket is.

Japánban megjelent „a világ legkisebb könyve” — állítja egy japán kiadóvallalat, — amely „alulmúlja” még a mainzi Gutenberg Múzeumban látható 5 × 5 mm-es *Bibliát* is. A japán műretek 100 ősi japán verset tartalmaz, 20 lapból áll, 2,8 × 4 mm nagyságú és 1 mm vastag, súlya nem egészen 1 gramm. Minden lapon öt vers olvasható — igen erős nagyítóval.

Idegen nyelvű rövidítések szótára. A Szovetszkaja Enciklopedija Kiadóvallalat megjelentette az angol, a német, a holland és a skandináv nyelvek rövidítéseinek a szótárát. Több mint 33 000 rövidítést tartalmaz, ezenkívül megtalálhatók benne az Egyesült Államok, Anglia, Ausztria, a Német Szövetségi Köztársaság, a Német Demokratikus Köztársaság, Hollandia és a skandináv országok sajtójában használatos nemzetközi rövidítések.